

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS PAGRINDU DARBO SANTYKIŲ SRITYJE MIGRACIJOS DEPARTAMENTE PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS TYRIMO

2020 m. sausio 20 d. Nr. (19)SN-182)SP-4
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau vadinama ir Tarnyba) 2019 m. spalio 18 d. buvo gautas pareiškėjos R. M. (toliau – Pareiškėja) skundas dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindu darbo santykių srityje Migracijos departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas). Pareiškėja skunde nurodė, kad dirba Departamento Prieglobsčio skyriuje (toliau – Skyrius) vyriausiosios specialistės pareigose, jos darbo funkcijos – nagrinėti prieglobsčio prašytojų bylas.

Pareiškėja pažymėjo, kad Skyriuje yra vyriausia pagal amžių.

Pareiškėja pranešė, kad viskas prasidėjo nuo vasaros, kai įsivėlė klaida, susijusi su jai išduotu nedarbingumo pažymėjimu. Kasmetinių jos atostogų metu (2019 m. liepos 3–19 dienomis) Vilniaus Santariškių klinikoje liepos 3 d. Pareiškėjai buvo išduotas nedarbingumo pažymėjimas dėl kito asmens slaugos liepos 3–4 dienomis. Liepos 4 d. Pareiškėja kreipėsi į šeimos gydytoją dėl nedarbingumo pažymėjimo termino pratęsimo, šeimos gydytojas pratęsė nedarbingumo pažymėjimą liepos 5–9 dienoms. Vėliau Pareiškėja konsultavosi su Departamento Administravimo skyriaus vyr. patarėja I. M. dėl atostogų laiko pratęsimo, atsižvelgiant į atostogų metu buvusį nedarbingumą. Parašius prašymą, atostogos buvo pratęstos iki liepos 26 d.

Rugpjūčio 1 d. Departamento Administravimo skyriaus vedėja R. M. Pareiškėją elektroniniu paštu informavo, kad ji yra padariusi 3 darbo dienų pravaikštą, nes neturėjo nedarbingumo pažymėjimo ir apie tai nepranešė Skyriaus vadovui. Rugpjūčio 8 dienos pabaigoje, jau pasibaigus Pareiškėjos darbo laikui, Pareiškėjai buvo įteiktas pranešimas apie tarnybinį nusižengimą (Nr. (15/2-5)6K-393), kuriame buvo nurodyta per 5 darbo dienas pateikti pasiaiškinimą.

Pareiškėja pažymi, kad 2019 m. rugpjūčio 9–16 dienomis ji atostogavo, taigi grįžusi iš atostogų rugpjūčio 19 d. kreipėsi į savo polikliniką, kurioje išsiaiškino, kad buvo įsivėlususi techninė klaida, ir klaida buvo ištaisyta. Tokį paaiškinimą Pareiškėja pateikė Departamento direktorei (toliau – Direktorė). Atsižvelgus į tai, buvo pripažinta, kad Pareiškėja nepadarė tarnybinio nusižengimo, bet buvo pabrėžta, kad Pareiškėja turėjo pateikti paaiškinimą anksčiau (nors atostogavo).

Pareiškėja skunde rašė, kad nuo 2019 m. rugpjūčio mėnesio Skyriuje visiems darbuotojams, išskyrus jai, buvo leista dirbti apmokamus viršvalandžius. Taip pat 2019 m. spalio mėnesį visiems Skyriaus darbuotojams, išskyrus Pareiškėjai, buvo skirtas 20 procentų dydžio priedas prie atlyginimo.

Pareiškėja 2019 m. rugsėjo mėnesį iš Skyriaus vedėjo V. O. sužinojo, kad Direktorė davė nurodymą surengti Pareiškėjos neeilinį vertinimą ir ją atleisti iš darbo. 2019 m. spalio 15 d. Pareiškėja gavo Direktorės įsakymą Nr. 4K-340 dėl neeilinio valstybės tarnautojo vertinimo, kuriuo buvo nuspręsta atlikti Pareiškėjos tarnybinės veiklos neeilinį vertinimą. 2019 m. spalio 16 d. Pareiškėja gavo Skyriaus vedėjo neigiamą neeilinio vertinimo išvadą.

Pareiškėja 2019 m. spalio 16 d. gavo susipažinti Direktorės įsakymą dėl Pareiškėjos galimai padaryto tarnybinio nusižengimo tyrimo komisijos sudarymo. Įsakyme nurodyta, kad ši komisija yra sudaryta nagrinėti galimai Pareiškėjos padarytą etikos pažeidimą ir moralinės atsakomybės klausimą. 2019 m. spalio 17 d. Skyriaus vedėjas V. O. skubos tvarka skyrė Pareiškėjai užduotį. Pareiškėja įtarė, jog užduotis skirta tam, kad Pareiškėja negalėtų tinkamai pasiruošti neeiliniam vertinimui.

Pareiškėja skunde rašė, kad Departamente yra diskriminuojama dėl amžiaus – jai vienintelei neleidžiama dirbti viršvalandžių, nemokamos priemokos prie atlyginimo, o siekiant Pareiškėją atleisti iš darbo yra sudaromos komisijos, skiriamas neproporcingas darbo krūvis (palyginti su kolegomis, kuriems apmokami viršvalandžiai ir skiriami priedai).

Pareiškėja skunde prašė Tarnybos ištirti bei įvertinti Departamento vadovybės diskriminacinius veiksmus jos atžvilgiu ir pagal kompetenciją imtis priemonių užkardyti minėtus veiksmus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, 2019 m. spalio 25 d. raštu Nr. (19)SN-182)S-653 Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, pavaduojanti lygių galimybių kontrolierių, Milda Vainiutė kreipėsi į Departamentą ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar Pareiškėjai buvo leista dirbti apmokamus viršvalandžius; jei ne – dėl kokių priežasčių; buvo paprašyta pateikti nuasmenintą sąrašą Skyriaus darbuotojų, kuriems buvo leista / neleista dirbti apmokamus viršvalandžius; ar 2019 m. spalio mėnesį Skyriaus darbuotojams buvo skirtas 20 procentų priedas prie atlyginimo; ar Pareiškėja šį priedą gavo; jei ne – dėl kokių priežasčių; dėl kokių priežasčių buvo nuspręsta atlikti neeilinį Pareiškėjos tarnybinės veiklos vertinimą; dėl kokių priežasčių 2019 m. spalio 16 d. Departamento direktoriaus įsakymu buvo sudaryta komisija ištirti

galimą Pareiškėjos etikos pažeidimą ir taikyti moralinę atsakomybę; buvo paprašyta pateikti nuasmenintą informaciją apie Skyriaus darbuotojų amžių.

Taip pat prašyta pateikti kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis ir siekiant atlikti išsamų tyrimą, 2019 m. gruodžio 4 d. Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) raštu Nr. (19)SN-182)S-755 kreipėsi į Departamento Direktorę ir paprašė motyvuotai paaiškinti, kokių užduočių Pareiškėja neįvykdė ir kokie buvo Pareiškėjos kvalifikaciniai trūkumai, dėl kurių buvo pateiktas siūlymas atlikti Pareiškėjos tarnybinės veiklos neeilinį vertinimą; paprašyta pateikti 2019 m. spalio 28 d. parengtą vertinimo išvadą; ar per 2019 metus buvo vykdomas kurio nors Skyriaus arba kitų Departamento skyrių darbuotojo (išskyrus Pareiškėją) tarnybinės veiklos neeilinis vertinimas; jei taip – kokio amžiaus darbuotojų vertinimas buvo atliktas; kokio amžiaus darbuotojams Skyriuje buvo leista dirbti viršvalandžius 2019 m. rugpjūčio–lapkričio mėnesiais; ar yra numatyta konkreti tvarka, pagal kurią vertinamas darbuotojų veiklos efektyvumas, ir atitinkamai leidžiama dirbti viršvalandžius; jei taip – paprašyta pateikti tokią tvarką nustatantį teisės aktą; kokio amžiaus buvo kiti du darbuotojai, kuriems 2019 m. spalio mėnesį nebuvo mokamos priemokos prie atlyginimo.

Taip pat prašyta pateikti kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2019 m. spalio 25 d. buvo gautas Departamento raštas, kuriuo buvo atsakoma į Tarnybos pateiktus klausimus.

Direktorė paaiškino, kad pagal 2019 m. liepos mėnesio grafiką ir Departamento direktoriaus 2019 m. birželio 28 d. įsakymą Nr. Nr. 5K-81 nuo 2019 m. liepos mėnesio 3 iki 19 d. (13 darbo dienų) Pareiškėjai buvo suteiktos atostogos. 2019 m. liepos 19 d. (paskutinę Pareiškėjos atostogų dieną) ji elektroniniu paštu pateikė prašymą pratęsti atostogas 5 darbo dienomis, nes atostogų metu (liepos 3–9 dienomis) turėjo nedarbingumo pažymėjimą. Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjai atostogos buvo pratęstos. 2019 m. rugpjūčio 1 d. patikrinus duomenis SODRA informacinėje sistemoje, buvo nustatyta, kad Pareiškėjai nedarbingumas buvo suteiktas tik 2 darbo dienoms, o ne 5 darbo dienoms, kaip teigė Pareiškėja. Administravimo skyriaus vedėja R. M. tą pačią dieną elektroniniu paštu apie tai informavo Pareiškėją, kuri pranešė, kad gydytojas nedarbingumą jai suteikė 5 darbo dienas, tačiau dėl jai nežinomų priežasčių nedarbingumas nebuvo pratęstas ir apie tai ji nebuvo informuota. Administravimo skyriaus vedėja informaciją apie tai, kad Pareiškėja 3 darbo dienas nepagrįstai

nebuvo darbe, perdavė Departamento Direktorei. 2019 m. rugpjūčio 5 d. Departamento Direktorės įsakymu Nr. 4K-202 sudaryta komisija dėl Pareiškėjos galimai padaryto tarnybinio nusižengimo tyrimo (toliau vadinama ir Komisija). 2019 m. rugpjūčio 8 d. surašytas pranešimas apie tarnybinį nusižengimą (reg. Nr. (15/2-5)6K-393), kuriuo Pareiškėjai pranešta, kad ji įtariama galimai padariusi tarnybinį nusižengimą (Pareiškėja su juo supažindinta tą pačią dieną). 2019 m. rugpjūčio 20 d. Pareiškėja pateikė rašytinį pasiaiškinimą. Vertinant, ar Pareiškėja padarė šiurkštų tarnybinį nusižengimą (be pateisinamos priežasties nebuvo tarnyboje 3 darbo dienas), buvo nustatyta, kad Pareiškėjos gydytojas per klaidą išrašė nedarbingumo pažymėjimą ne Pareiškėjai, o jos slaugomai dukrai. Tai patvirtino Pareiškėjos pateikti pranešimai apie išduotus nedarbingumo pažymėjimus. Atsižvelgiant į tai, 2019 m. rugsėjo 3 d. Komisijos tarnybinio nusižengimo išvadoje konstatuota, kad nedarbingumas Pareiškėjai buvo suteiktas liepos 5–9 dienomis. Kadangi taip pat buvo nustatyta, jog Pareiškėjai buvo suteiktas nedarbingumas liepos 3–4 dienomis bei atostogos liepos 10–26 dienomis, konstatuotina, kad yra pateisinamos priežastys, dėl kurių Pareiškėja nebuvo darbe liepos 3–26 dienomis. Atitinkamai nenustatyta, kad nurodytu laikotarpiu Pareiškėja be pateisinamos priežasties 3 darbo dienas nebuvo darbe. Taigi tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėja nepadarė Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 33 straipsnio 5 dalies 7 punkte nurodyto šiurkštaus tarnybinio nusižengimo. Pareiškėja su Komisijos išvada buvo supažindinta 2019 m. rugsėjo 3 d.

Komisijos išvadoje taip pat buvo pabrėžta aplinkybė, kad Pareiškėja į gydytoją dėl informacijos kreipėsi tik po to, kai buvo pradėtas tarnybinio nusižengimo tyrimas, t. y., Pareiškėja nuo rugpjūčio 1 d. iki rugpjūčio 19 d. nesiėmė veiksmų siekdama išsiaiškinti dėl nesuteikto nedarbingumo pažymėjimo aplinkybių. Šias aplinkybes nagrinėjo Departamento etikos komisija.

Direktorė paaiškino, kad 2019 m. spalio 11 d., vertindamas Pareiškėjos nevykdomas 2019 metų veiklos užduotis ir kvalifikacinius trūkumus, Skyriaus vedėjas V. O. pateikė siūlymą atlikti neeilinį Pareiškėjos vertinimą. 2019 m. spalio 15 d. Direktorės įsakymu Nr. 4K-340 buvo nuspręsta atlikti Pareiškėjos tarnybinės veiklos neeilinį vertinimą. 2019 m. spalio 28 d. buvo parengta vertinimo išvada. 2019 m. spalio 29 d., atsižvelgiant į Pareiškėjos spalio 28 d. prašymą, Direktorė pavedė Departamento valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisijai 2019 m. lapkričio 6 d. įvertinti Pareiškėjos tarnybinę veiklą. Buvo atkreiptas dėmesys į aplinkybę, kad 2019 m. lapkričio 5 d. Pareiškėja elektroniniu paštu informavo Administravimo skyriaus vyriausiąją specialistę J. Grigienę, kad Pareiškėja yra paguldyta į ligoninę ir vertinimo metu dalyvauti negalės. Pareiškėja buvo informuota, kad vertinimas bus atliekamas tada, kai Pareiškėja galės dalyvauti komisijos posėdyje.

Direktorė pabrėžė, kad, Pareiškėjos nuomone, darbo krūvis jai ir Skyriaus kolegoms, kuriems apmokami viršvalandžiai ir išmokami priedai, nėra proporcingas. Skyriaus darbuotojų krūvių palyginimas, kitų darbuotojų įvykdytų užduočių rezultatai yra pateikti 2019 m. spalio 18 d.

Pareiškėjos motyvuotame siūlyme Nr. 19K-1024 dėl tarnybinės veiklos neeilinio vertinimo. Šią išvadą vertins ir Departamento valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisija.

Taip pat, Pareiškėjos nuomone, ji yra diskriminuojama, nes metinis nagrinėtinų bylų skaičius yra jai nustatytas toks pat, kaip ir kitiems bylas nagrinėjantiems darbuotojams, neatsižvelgiant į tai, kad ji pavadavo ir kitą Skyriaus kolegą, dirbantį su Dublino bylomis. Skyriaus vedėjo V. O. 2019 m. spalio 24 d. paaiškinime yra nurodyta, kad Pareiškėja buvo supažindinta su jai paskirtomis metinėmis užduotimis ir pastabų neturėjo. Taip pat atkreipiamas dėmesys į tai, kad visi Skyriaus darbuotojai, nagrinėjantys prieglobsčio prašymus, turi / gauna papildomų užduočių. Pareiškėjos metinės veiklos užduotis ir jų įvykdymą taip pat vertins Departamento valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisija.

Departamentas informavo, kad komisijos darbuotojų nusižengimams tirti yra sudaromos tuomet, kai įtariama, jog darbuotojas padarė tarnybinį nusižengimą arba kitą pažeidimą. Pateikta informacija, kad Pareiškėjos veiksmai buvo tiriami ir 2017 metais – Departamentas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos buvo pateikęs informaciją, kad Pareiškėja nedarbingumo laikotarpiu dalyvavo kultūros renginiuose, taip pažeisdama Elektroninių nedarbingumo pažymėjimų bei elektroninių neštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų išdavimo taisykles. Minėta informacija buvo pagrįsta vaizdine medžiaga.

Tarnybos 2019 m. spalio 25 d. rašte nurodoma, kad Pareiškėja 2019 m. spalio 16 d. gavo susipažinti įsakymą dėl Komisijos sudarymo, o 2019 m. spalio 17 d. Skyriaus vedėjas skubos tvarka skyrė Pareiškėjai užduotį; Pareiškėja įtarė, jog užduotis skirta tam, kad Pareiškėja negalėtų tinkamai pasiruošti neeiliniam vertinimui. Departamentas informavo, kad Pareiškėjai 2019 m. spalio 17 d. buvo paskirtas nagrinėti prieglobsčio prašymas (šis prašymas pagal Lietuvos Respublikos įstatymą dėl užsieniečių teisinės padėties turėjo būti nagrinėjamas skubos tvarka). Departamento Direktorė paaiškino, kad skubos tvarka nagrinėtini prieglobsčio prašymai skiriami visiems Skyriaus darbuotojams eilės tvarka. Kartu pažymėta, kad Pareiškėjos vertinimas buvo organizuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176, kuriame numatyti terminai, be to, Pareiškėjai paprašius pratęsti terminą dėl vertinimo išvados papildymo, šis terminas buvo pratęstas. Atsižvelgęs į Skyriaus vedėjo paaiškinimus Departamentas Tarnybą informavo, jog 2019 m. rugsėjo mėnesio pradžioje išsamaus ir dalykiško pokalbio metu Pareiškėja buvo informuota apie tai, kad, jai nepagerinus darbo rezultatų, 2019 m. spalio mėnesį bus atliekamas neeilinis jos tarnybinės veiklos vertinimas. Departamentas taip pat teigia, jog nėra priežastinio ryšio tarp to, kad Pareiškėjai buvo pavesta vykdyti užduotį, ir to, kad nuspręsta atlikti Pareiškėjos tarnybinės veiklos neeilinį vertinimą.

Pareiškėja į Departamento etikos komisijos posėdį buvo pakviesta elektroniniu paštu, jai pasiūlyta pateikti paaiškinimus. Pareiškėja Etikos komisijos posėdyje dalyvavo, apie tai, kad jai trūktų laiko pasiruošti, ji neinformavo nei elektroniniu paštu, nei posėdžio metu.

Tarnybos 2019 m. spalio 25 d. rašte nurodoma, kad Pareiškėja iš Skyriaus vedėjo sužinojo, jog Direktorė davė nurodymą surengti Pareiškėjos neeilinį vertinimą ir atleisti ją iš darbo. Departamentas atsakyme pažymėjo, kad Pareiškėjos pasirinktos frazės yra tendencingos, jomis siekiama sudaryti įspūdį, kad buvo tendencingai siekiama atleisti Pareiškėją iš darbo, tačiau pirmiau išdėstyti faktai rodo, jog Pareiškėjos darbinė veikla yra nuosekliai vertinama vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, jos darbo rezultatais ir elgesiu.

Departamentas Tarnybą taip pat informavo, kad šiuo metu Skyriuje dirba 3 darbuotojai, kurių amžius 25–29 metai, 2 darbuotojai – 35–39 metų, 5 darbuotojai – 40–44 metų, 1 darbuotojas – 45–49 metų, 3 darbuotojai – 60–64 metų (Pareiškėjos amžiaus grupė). Visame Departamente šiuo metu dirba 75 darbuotojai, kurių amžius – 50–54 metai, 68 darbuotojai, kurių amžius – 55–59 metai, 47 darbuotojai – 60–64 metų, 3 darbuotojai – 65 metų ir vyresni. Departamentas informavo, kad 2019 m. rugsėjo mėnesį viena Imigracijos skyriaus darbuotoja išėjo iš darbo savo noru, jos amžius – 59 metai; darbuotojai išeinant iš darbo konfliktinės situacijos arba spaudimo dėl atleidimo nebuvo.

Skyriaus vedėjas V. O. informavo, kad 2019 m. rugpjūčio mėnesį viršvalandžius dirbo 5 iš 14 Skyriaus darbuotojų, rugsėjo mėnesį – 7 darbuotojai, spalio mėnesį – 6 darbuotojai. Siekiant efektyviai naudoti biudžeto lėšas, dirbti viršvalandžius buvo pasiūlyta ne visiems Skyriaus darbuotojams, o tiems, kurių darbo efektyvumas yra didžiausias. Be to, Pareiškėja prašymo leisti dirbti viršvalandžius 2019 metais nei žodžiu, nei raštu nebuvo pateikusi. Skyriaus vedėjas taip pat informavo, kad Pareiškėja viršvalandžius kartu su kitais 4 Skyriaus darbuotojais dirbo 2018 m. spalio–lapkričio mėnesiais, tačiau Pareiškėjos dirbant viršvalandžius atlikto darbo rezultatas buvo akivaizdžiai prastesnis nei kitų kolegų.

Departamentas informavo, kad buvo nuspręsta priemonių neskirti tiems darbuotojams, dėl kurių galimų tarnybinės veiklos reikalavimų, etikos kodekso pažeidimų ar kitų aplinkybių buvo pradėti tarnybiniai tyrimai. Priemokos už 2019 m. spalio mėnesį nebuvo skirtos trims (3) Departamento darbuotojams, tarp jų, ir Pareiškėjai.

Tarnyboje 2019 m. gruodžio 20 d. buvo gautas Departamento 2019 m. gruodžio 19 d. raštas Nr. (15/2-1)10K-54316 „Dėl informacijos pateikimo“, kuriuo buvo atsakoma į Tarnybos pateiktus klausimus.

Departamento teigimu, informacija apie tai, kokių užduočių Pareiškėja neįvykdė ir kokie kvalifikaciniai trūkumai nustatyti, detaliai nurodyta 2019 m. spalio 28 d. vertinimo išvadoje. Pareiškėja neįvykdė nustatytų užduočių, susijusių su darbo rezultato kiekybe ir darbo proceso kokybe. 2019 metais ji parengė tik 10 galutinių sprendimų dėl prašymų suteikti prieglobstį. Šis rezultatas yra

„ženkliai žemesnis už Skyriaus vidurkį ir nepasiekia visiems nustatyto bendro kiekybinio rodiklio“ (taip rašte). Atsižvelgus į tai, jos darbo kiekybė vertinimo išvadoje įvertinta nepatenkinamai. Vertinimo išvadoje taip pat nurodyta, kad atliekant prieglobsčio prašytojų apklausas Pareiškėjas nesilaiko gerosios praktikos standartų, o surašant „apklausos įrašo transkripciją“ – nustatytų reikalavimų. Apklauskos turinys ir struktūra neatspindi nei prieinamų mokymų siūlomų žinių, nei specialiai parengtos metodinės medžiagos. Pareiškėja „neįsisavina naujos informacijos“, skirtos darbo kokybės gerinimui ir standartų nustatymui, bei atitinkamai netaiko jos savo darbe. Atsižvelgus į tai, jos darbo kokybė vertinimo išvadoje taip pat įvertinta nepatenkinamai. Pareiškėja negeba efektyviai planuoti darbų ir paskirstyti laiko, „nesistengia įsisavinti ir visapusiškai valdyti informacijos“, o „analizė ir pagrindimas jos rengiamose išvadoje apsiriboja prieštaravimų (tikrų ir tariamų) prieglobsčių prašytojų pasakojimuose paieška bei bendro pobūdžio nuasmenintų teiginių (įskaitant netinkamus ir (arba) nepagrįstus) kopijavimas iš kitų išvadų“. Pareiškėja vadovaujasi savo asmeniniais „standartais“, kuriems įtakos neturi nei mokymai, nei metodinė medžiaga, nei paaiškinimai, nei pastabos. Pažymėtina, kad tokia situacija užsitęsė ir ilgokai nesikeitė.

2019 metais buvo vykdytas 69 darbuotojų (neįskaičiuojant Pareiškėjos) tarnybinės veiklos neeilinis vertinimas: 20–29 metų amžiaus grupėje – 8 darbuotojų, 30–39 metų amžiaus grupėje – 17 darbuotojų, 40–49 metų amžiaus grupėje – 22 darbuotojų, 50–59 metų amžiaus grupėje – 17 darbuotojų, 60–61 metų amžiaus grupėje – 5 darbuotojų.

2019 metų rugpjūčio–lapkričio mėnesiais viršvalandžius dirbo tokio amžiaus darbuotojai: 60 metų – 2 darbuotojai, 49 metų – 1 darbuotojas, 43 metų – 1 darbuotojas, 42 metų – 1 darbuotojas, 37 metų – 1 darbuotojas, 29 metų – 2 darbuotojai, 27 metų – 1 darbuotojas.

Tvarka, pagal kurią vertinamas darbuotojų veiklos efektyvumas ir leidžiama dirbti apmokamus viršvalandžius, nėra nustatyta specialiaame teisės akte. Darbuotojų veiklos efektyvumas vertinamas atsižvelgiant į tarnybinės veiklos rezultatus, pareigybės aprašyme nurodytų funkcijų vykdymą.

Darbuotojų, kuriems 2019 m. spalio mėnesį nebuvo mokamos priemokos prie atlyginimo, amžius – 48 ir 51 metai.

Departamentas taip pat informavo, kad Direktorės 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. 3K-53 buvo panaikintas Departamento direktoriaus 2019 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. 3K-210 „Dėl komisijos sudarymo“ ir Departamento komisijos 2019 m. lapkričio 13 d. išvada Nr. 6K-650 „Dėl R. M. Etikos kodekso nuostatų pažeidimo ir moralinės atsakomybės klausimo nagrinėjimo“.

Prie Departamento rašto buvo pridėti dokumentai: Skyriaus vedėjo 2019 m. spalio 11 d. prašymas Nr. 6K-552, 2019 m. spalio 28 d. vertinimo išvada, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus 2019 m. lapkričio 20 d. išvada Nr. 56VL-29, Departamento direktoriaus 2019 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. 3K-210 „Dėl komisijos

sudarymo“, Departamento komisijos 2019 m. lapkričio 13 d. išvada Nr. 6K-650 „Dėl R. M. Etikos kodekso nuostatų pažeidimo ir moralinės atsakomybės klausimo nagrinėjimo“, Departamento direktoriaus 2019 m. gruodžio 13 d. įsakymas Nr. 3K-53.

2020 m. sausio 2 d. buvo gautas Pareiškėjos elektroninis laiškas, kuriuo Pareiškėja patikslino tam tikrą informaciją. Visų pirma, Pareiškėja paaiškino, kad Departamento paaiškinime teigiama, jog Skyriaus vedėjas V. O. nurodo, kad aptariant 2019 metų metinių užduočių planą Pareiškėja neturėjo jokių pastabų dėl nustatytų užduočių, t. y., neva Pareiškėja sutiko su nustatytais užduotimis, bet, pasak Pareiškėjos, tai yra netiesa. Pokalbio su Skyriaus vedėju metu Pareiškėja jam sakė, kad jo nustatytos metinės užduotys jai yra neproporcingos, lyginant su užduotimis, skirtomis kitiems Skyriaus darbuotojams, nagrinėjantiems prieglobsčio prašymus. Taip yra dėl to, kad Pareiškėjai į metinių užduočių planą įtrauktas darbuotojo, dirbančio su Dublino bylomis ir paštu, pavadavimas. Į Pareiškėjos paaiškinimą, kad jai paskirta išnagrinėti 27 bylas ir tai yra aiškiai per didelė ir sunkiai įvykdoma užduotis, Skyriaus vedėjas neatsižvelgė bei paaiškino, kad metų gale *žiūrės*. Pareiškėja taip pat informavo, kad po metinių užduočių nustatymo, vykusio Skyriaus darbuotojų susirinkimo metu, kuriame, be kita ko, buvo kalbama apie metines užduotis, su Dublino bylomis ir paštu dirbanti darbuotoja išreiškė nuomonę, kad Pareiškėjai paskirtas išnagrinėti bylų skaičius yra per didelis, nes šios darbuotojos atostogų metu Pareiškėja pavadoja ją / atlieką jos funkcijas.

Kaip rašė Pareiškėja, Skyriaus vedėjas teigia, kad Pareiškėja neprašė dirbti viršvalandžių, bet, kaip ir buvo nurodyta Pareiškėjos skunde Tarnybai, Skyriaus vedėjas elektroniniu paštu informavo Pareiškėjos kolegas, nagrinėjančius prieglobsčio prašymus, kokiems asmenims Direktorė leido dirbti viršvalandžius (susirašinėjimo medžiagą Pareiškėja turi). Tame sąraše Pareiškėjos nebuvo – jai nebuvo leista dirbti viršvalandžius.

2020 m. sausio 2 d. rašte Pareiškėja paaiškino, jog teigiama, kad darbo krūvis visiems darbuotojams, nagrinėjantiems prieglobsčio prašymus, yra skiriamas eilės tvarka, taigi tokiu būdu Departamentas, Pareiškėjos nuomone, pripažįsta, kad ją diskriminuoja, nes už jos darbą nebuvo mokamas priedas ir nebuvo leista dirbti viršvalandžius. Tokiu būdu iš Pareiškėjos buvo reikalaujama už mažesnę atlygį atlikti tokį patį darbą kaip ir kiti.

Pareiškėja pabrėžė, kad Departamento pateikta darbuotojų amžiaus statistika neatspindi realios situacijos Departamente, nes skaičiai nurodyti įtraukus skyrius, kurie prie Departamento buvo prijungti nuo 2019 m. liepos 1 d. Pačiame Departamente vyresnio amžiaus darbuotojų yra mažai.

Pareiškėja informavo, kad 2019 m. gruodžio 23 d. Direktorės įsakymu buvo atleista iš užimamų pareigų.

Tarnyboje 2020 m. sausio 15 d. buvo gautas Pareiškėjos elektroninis laiškas, kuriuo ji pateikė papildomus dokumentus, kurių paprašė Tarnyba. Prie elektroninio laiško buvo pridėti tokie dokumentai: 2019 m. gruodžio 20 d. Direktorės įsakymas Nr. 4K-436 „Dėl R. M. atleidimo iš

pareigų“, Pareiškėjos neeilinio tarnybinės veiklos vertinimo dokumentai (karjeros valstybės tarnautojų kvalifikacijos vertinimo anketa ir tiesioginio vadovo motyvuotas siūlymas), elektroniniai laiškai (susirašinėjimas Skyriaus viduje), taip pat kiti anksčiau Tarnybai pateikti dokumentai dėl Pareiškėjos galimai padaryto etikos pažeidimo.

Tarnyboje 2020 m. sausio 16 d. iš Departamento buvo gauti papildomi dokumentai: 2019 m. gruodžio 20 d. Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisijos posėdžio protokolas Nr. 11A-1, 2019 m. gruodžio 20 d. Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisijos išvada Nr. (15/1-9)19K-1251 ir 2019 m. gruodžio 20 d. Departamento Direktorės įsakymas Nr. 4K-436 „Dėl R. M. atleidimo iš pareigų“.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Departamentas savo veiksmais prieš Pareiškėją nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 2, 3, 4, 5, 6 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, pilietybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių (aktualus pagrindas nagrinėjamu atveju), lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, privalo sudaryti vienodas darbo, valstybės tarnybos sąlygas, galimybes kelti kvalifikaciją, siekti profesinio mokymo, persikvalifikuoti, įgyti praktinio darbo patirties, taip pat teikti vienodas lengvatas; naudoti vienodus darbo ir valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo kriterijus; naudoti vienodus atleidimo iš darbo ir iš valstybės tarnybos kriterijus, už tokį patį ir vienodos vertės darbą mokėti vienodą darbo užmokestį; užtikrinti, kad darbuotojas ar valstybės tarnautojas darbo vietoje nepatirtų priekabiavimo ir nebūtų duodami nurodymai diskriminuoti.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypatingai dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos. 25 straipsnyje nustatomas pagyvenusių žmonių teisių apsaugos principas, pabrėžiama, kad Sąjunga pripažįsta ir gerbia pagyvenusių žmonių teisę gyventi oriai ir nepriklausomai bei dalyvauti visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime. Pagal Chartijos turinį darytina išvada, kad Europos Sąjungos institucijoje pagyvenusių asmenų teisėms yra skiriamas ypatingas dėmesys.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar

būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Tyrimo metu buvo nustatyta, kad Pareiškėja, skundo pateikimo metu dirbusi Skyriuje ir nagrinėjusi prieglobsčio prašymus, po to, kai dėl gydytojų klaidos ne jai, o jos slaugomai dukrai buvo paskirtas nedarbingumo pažymėjimas, Departamente susidūrė su mažiau palankiu elgesiu – tyrimu dėl galimo tarnybinio pažeidimo, neeiliniu tarnybinės veiklos vertinimu ir galiausiai – atleidimu. Pareiškėja pagrindiniame skunde teigė, kad yra diskriminuojama dėl amžiaus – Pareiškėja Skyriuje yra vyriausia amžiumi (sprendimo surašymo dieną – 62 metai, gim. 1958 m. sausio 6 d.).

Nustatant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, yra palyginami keli žmonės, kurie skiriasi savo tapatybės požymiais, kitais požymiais, ir vertinama, ar tokiais pačiomis arba panašiomis aplinkybėmis jie traktuojami vienodai. Taigi nagrinėjamu atveju tyrimo metu turi būti įvertinta, ar Departamentas skirtingai traktavo Pareiškėją dėl jos amžiaus ir palankiau elgėsi su kitokio amžiaus asmenimis.

Visų pirma, įtarus Pareiškėjos galimai neteisėtą nebuvimą darbe, buvo pradėtas tyrimas dėl galimo tarnybinio nusižengimo. Kaip paaiškino tiek Pareiškėja, tiek Departamentas, Pareiškėjos atostogų metu (2019 m. liepos 3–19 dienomis) Pareiškėjai buvo išduotas nedarbingumo pažymėjimas – pirmiausia liepos 3–4 dienoms, o po to pratęstas liepos 5–9 dienoms. Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėja savo atostogų metu turėjo nedarbingumo pažymėjimą, atostogos buvo pratęstos iki liepos 26 d., t. y., 7 dienomis. Kaip buvo sužinota vėliau, dėl Pareiškėjos šeimos gydytojo klaidos papildomas nedarbingumo pažymėjimas buvo išrašytas ne Pareiškėjai, o jos slaugomai dukrai. Dėl šios priežasties, kol nebuvo išaiškinta klaida, Departamentas turėjo informacijos, kad Pareiškėja be priežasties nebuvo darbe 3 darbo dienas. Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 33 straipsnio 5 dalies 7 punkto nuostatas, šiurkščiu tarnybiniu nusižengimu laikomas nebuvimas tarnyboje (darbe) vieną ar daugiau darbo dienų be pateisinamos priežasties. Siekiant nustatyti, ar buvo padarytas tarnybinis nusižengimas (nebuvimas darbo vietoje be pateisinamos priežasties), Departamentas atliko Valstybės tarnybos įstatymo 34 straipsnyje numatytą tyrimo procedūrą. Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta pirmiau, darytina išvada, kad Departamentas, turėdamas informaciją (SODRA sistemoje nebuvo pažymėtas nedarbingumas) apie galimą tarnybinių nusižengimą, pradėjo tyrimą, o tyrimo pradėjimas savaime negali būti laikomas diskriminacijos dėl amžiaus veiksmis. Pažymėtina, kad tarnybinio nusižengimo tyrimo metu buvo nustatyta, jog nusižengimas nebuvo padarytas. Atkreiptinas dėmesys, kad lygių galimybių kontrolierius negali įvertinti, ar procedūra buvo atlikta tinkamai ir teisėtai.

Antra, pasibaigus tyrimui dėl galimo Pareiškėjos tarnybinio nusižengimo, buvo pradėtas atskiras tyrimas, ar Pareiškėja nepažeidė Departamento etikos kodekso nuostatų, pagal kurias darbuotojas turi būti savikritiškas, pripažinti klaidas, siekti, kad jos būtų ištaisytos, būti konstruktyvus ir dalykiškas, siekiant išsiaiškinti savo ir kitų kolegų padarytus tarnybinius nusižengimus. Šis tyrimas

buvo pradėtas dėl to, kad Pareiškėja informaciją apie gydytojo klaidą pateikė ne iš karto, kai sužinojo apie SODRA sistemoje nesančią informaciją apie jos nedarbingumo pažymėjimą. Šio tyrimo metu buvo nustatyta, kad Pareiškėja pažeidė Departamento etikos kodekso nuostatas, ir tyrimą atlikusi komisija siūlė taikyti žodinę pastabą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Vidaus reikalų ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius 2019 m. lapkričio 20 d. išvadoje Nr. 56VL-29 „Dėl Migracijos departamento direktorės E. G. veiksmų“ buvo konstatuota, kad Departamento komisijos 2019 m. rugsėjo 3 d. išvadoje Nr. (15/2-5)6K-435 „Dėl R. M. tarnybinio nusižengimo“ padarytos išvados apie Pareiškėjos padarytą Departamento etikos kodekso pažeidimą yra nepagrįstos ir neteisėtos, todėl Direktorė, neįžvelgusi šių išvados trūkumų ir nepavedusi Departamento komisijai patikslinti išvados, nesilaikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 25 d. nutarimu Nr. 977 patvirtinto Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams tvarkos aprašo 17 punkto ir 17 punkto 4 papunkčio reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, 2019 m. gruodžio 12 d. Direktorė įsakymu Nr. 3K-253 pripažino netekusiu galios įsakymą sudaryti komisiją tirti galimus Pareiškėjos padarytus Departamento etikos kodekso pažeidimus ir šios komisijos išvadą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju nėra duomenų, kad atliktas tyrimas dėl Pareiškėjos galimai padarytų Departamento etikos kodekso pažeidimų yra susijęs su Pareiškėjos amžiumi.

Pareiškėja taip pat teigia, kad jai buvo neleista dirbti apmokamų viršvalandžių. Pažymėtina, kad, remiantis Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 2 punkto nuostatomis, įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, pilietybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, privalo sudaryti vienodas darbo, valstybės tarnybos sąlygas, galimybes kelti kvalifikaciją, siekti profesinio mokymo, persikvalifikuoti, įgyti praktinio darbo patirties, taip pat teikti vienodas lengvatas.

Kaip rašoma Pareiškėjos skunde, 2019 m. rugpjūčio mėnesį visiems Skyriaus darbuotojams, nagrinėjantiems prieglobsčio prašytojų bylas, buvo leista dirbti apmokamus viršvalandžius, bet Pareiškėjai nebuvo leista. Pagal Departamento pateiktą informaciją, viršvalandžius 2019 m. rugpjūčio mėnesį dirbo 5 iš 14 Skyriaus darbuotojų, rugsėjo mėnesį – 7 darbuotojai, spalio mėnesį – 6 darbuotojai. Departamento vadovybės teigimu, viršvalandžius leidžiama dirbti tiems darbuotojams, kurių darbo efektyvumas yra didžiausias. Pareiškėja yra dirbusi viršvalandžius 2018 metų spalio–lapkričio mėnesiais, bet rezultatai buvo prastesni nei kitų kolegų. Pagal Departamento pateikiamą informaciją, 2019 m. rugpjūčio–lapkričio mėnesiais viršvalandžius dirbo įvairaus amžiaus darbuotojai: 2 darbuotojai buvo 60 metų, 1 darbuotojas – 49 metų, 1 darbuotojas – 43 metų, 1 darbuotojas – 42 metų, 1 darbuotojas – 37 metų, 2 darbuotojai – 29 metų, 1 darbuotojas – 27 metų

amžiaus. Darytina išvada, kad Departamente viršvalandžius dirbo įvairaus amžiaus asmenys, todėl nėra įmanoma išvelgti aiškios tendencijos, kad darbuotojams buvo leidžiama dirbti viršvalandžius priklausomai nuo jų amžiaus. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėja, nors skunde teigė priešingai, nėra vienintelis darbuotojas, kuris nedirbo apmokamų viršvalandžių. Konstatuotina, kad trūksta objektyvių duomenų nustatyti, kad Pareiškėjai buvo neleista dirbti apmokamus viršvalandžius dėl jos amžiaus, o ne kitų priežasčių (pavyzdžiui, galimo darbo neefektyvumo ir pan.).

Pareiškėja skunde teigė, jog mano esanti diskriminuojama dėl to, kad jai nebuvo mokėta priemoka prie atlyginimo. Pagal Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 5 punkto nuostatas, įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į pirmiau išvardytus pagrindus, kuriais diskriminacija draudžiama, privalo už tokių patį ar vienodos vertės darbą mokėti, vienodą darbo užmokestį. Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 28 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, priemokos yra viena iš darbo užmokesčio sudėtinių dalių. Pabrėžtina, kad skirti priemokas darbdaviui nėra būtina (tai nėra pareiga), bet darbdavys skirdamas darbuotojams priemokas negali to daryti diskriminuodamas Lygių galimybių įstatyme numatytais pagrindais, kuriais diskriminacija yra draudžiama.

Nagrinėjamu atveju Departamentas paaiškino, kad buvo nuspręsta priemokų neskirti tiems darbuotojams, dėl kurių tarnybinės veiklos, galimai padarytų Departamento etikos kodekso pažeidimų arba kitų aplinkybių buvo pradėti tarnybiniai tyrimai. Atkreiptinas dėmesys, kad Vidaus reikalų ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus 2019 m. lapkričio 20 d. išvadoje Nr. 56VL-29 aiškinama, kad Valstybės tarnybos įstatyme nėra numatyta tokio pagrindo neskirti priemokos, taigi Direktorės veiksmai vertintini kaip netinkamas naudojimasis diskrecijos teise. Atkreiptinas dėmesys, kad lygių galimybių kontrolierius turi kompetenciją tik vertinti galimos diskriminacijos (šiuo atveju – amžiaus pagrindu) faktą. Pagal Departamento pateiktą informaciją, darbuotojų (neįskaičiuojant Pareiškėjos), kuriems 2019 m. spalio mėnesį nebuvo mokamos priemokos prie atlyginimo, amžius buvo 48 ir 51 metai, taigi jie nėra vienos amžiaus grupės asmenys. Atsižvelgiant į pirmiau pateiktą informaciją, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju trūksta objektyvių duomenų nustatyti, jog priemoka Pareiškėjai buvo neskirta dėl jos amžiaus, o ne kitų priežasčių, kurių teisėtumo lygių galimybių kontrolierius neturi kompetencijos vertinti.

Pareiškėja skunde Tarnybai taip pat nurodė, kad Skyriaus vadovas Direktorei 2019 m. spalio 11 d. pateikė prašymą Nr. 6K-552, kuriuo buvo prašoma organizuoti Pareiškėjos tarnybinės veiklos neeilinį vertinimą. Prašyme parašyta, kad neeilinį vertinimą siūloma atlikti įvertinus tarnautojos 2019 metais nevykdomas veiklos užduotis bei kvalifikacijos trūkumus. 2019 m. spalio 28 d. „Tiesioginio vadovo motyvuotame siūlyme valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos vertinimo metu“ Nr. 19K-1024 pateikta informacija, kad buvo neįvykdytos dvi užduotys iš trijų: „prieglobsčio bylų sprendimų

paruošimo kiekis ir prieglobsčio prašytojų apklausos nustatytų reikalavimų vykdymas“. Skyriaus vedėjas Pareiškėjos tarnybinę veiklą įvertino nepatenkinamai ir pasiūlė atleisti iš pareigų.

Remiantis Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 3 punkto nuostatomis, įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į pirmiau išvardytus pagrindus, kuriais diskriminacija draudžiama, privalo naudoti vienodus darbo ir valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo kriterijus.

Pagal Departamento pateiktą informaciją, 2019 metais buvo vykdytas 69 darbuotojų (neįskaičiuojant Pareiškėjos) tarnybinės veiklos neeilinis vertinimas. Kaip nurodė Departamentas, buvo atliktas įvairių amžiaus grupių darbuotojų tarnybinės veiklos neeilinis vertinimas: 8 darbuotojai buvo 20–29 metų amžiaus, 17 darbuotojų buvo 30–39 metų amžiaus, 22 darbuotojai buvo 40–49 metų amžiaus, 17 darbuotojų buvo 50–59 metų amžiaus, 5 darbuotojai buvo 60–61 metų amžiaus. Pagal pateiktą informaciją galima daryti išvadą, kad atlikti neeilinius tarnybinės veiklos vertinimus Departamente yra įprasta praktika ir kad vertinami įvairaus amžiaus, ne vien tik vyresni nei 60 metų amžiaus darbuotojai. Skyriaus vedėjo pateiktoje motyvuotoje vertinimo išvadoje nėra užsimenama apie Pareiškėjos amžių, Pareiškėja nėra vertinama pagal savo amžių, bet pagal objektyvius kriterijus – atlikto darbo kokybę. Konstatuotina, kad skundo tyrimo medžiagoje nėra objektyvių duomenų, kurie pagrįstų, kad Pareiškėjos atžvilgiu jos darbo Departamente metu buvo atliekamas neeilinis vertinimas ir jos tarnybinė veikla buvo vertinama nepatenkinamai dėl Pareiškėjos amžiaus, o ne kitų aplinkybių (pavyzdžiui, atliekamų užduočių galimai netinkamos kokybės ir pan.).

Skunde Pareiškėja teigė, kad jaučiasi diskriminuojama dėl to, jog metinės veiklos plane skirtų užduočių kiekis yra diskriminuojantis, kadangi neatsižvelgta į tai, jog kita Pareiškėjos užduotis yra – pavaduoti su Dublino bylomis dirbantį asmenį. Kaip teigia Pareiškėja, jai reikia (darbo Departamente metu reikėjo) išnagrinėti daugiau bylų nei kitiems darbuotojams. Departamentas paaiškino, kad kiti Skyriaus darbuotojai, nagrinėjantys prieglobsčio prašymus, taip pat turi / gauna papildomų užduočių. Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėjos skunde nėra konkrečiai pagrįsta, kaip minėtų užduočių nustatymas yra susijęs su diskriminacija amžiaus pagrindu. Atsižvelgiant į tyrimo metu surinktą medžiagą, konstatuotina, kad trūksta objektyvių duomenų, leidžiančių nustatyti, ar diskriminacijos amžiaus pagrindu faktas buvo / nebuvo.

2020 m. sausio 2 d. buvo gautas Pareiškėjos elektroninis laiškas, kuriuo ji pranešė, kad nuo 2019 m. gruodžio 23 d. Direktorės 2019 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. 4K-436 Pareiškėja buvo atleista iš užimamų pareigų. Atkreiptinas dėmesys, kad prieš tai (2019 m. gruodžio 20 d.) Departamento Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisijoje vyko neeilinis Pareiškėjos tarnybinės veiklos vertinimas. Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisija 2019 m. sausio 20 d. pateikė išvadą Nr. (15/1-9)19K-1251, kurioje buvo nurodyta, kad Pareiškėjos tarnybinė veikla buvo įvertina nepatenkinamai, ir buvo siūloma Pareiškėją atleisti iš pareigų. Pagal

Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisijos posėdžio 2019 m. gruodžio 20 d. protokolą Nr. 11A-1, trys komisijos nariai Pareiškėjos veiklą įvertino nepatenkinamai, vienas – gerai; trys komisijos nariai siūlė Pareiškėją atleisti iš pareigų, vienas komisijos narys nepateikė pasiūlymo.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 4 punkto nuostatas, įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į pirmiau išvardytus pagrindus, kuriais diskriminacija draudžiama, turi taikyti vienodus atleidimo iš darbo ir iš valstybės tarnybos kriterijus. Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta pirmiau, konstatuotina, kad nėra įmanoma įžvelgti tiesioginio ryšio tarp Pareiškėjos amžiaus ir jos atleidimo, t. y., skundo tyrimo metu nebuvo objektyvių duomenų, kurie leistų teikti, kad Pareiškėja buvo atleista dėl jos amžiaus, o ne dėl kitų aplinkybių (pavyzdžiui, atliekamų užduočių galimai netinkamos kokybės ir pan.).

Pagal Lygių galimybių įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 2 punkto nuostatas, tyrimo metu ar jį atlikęs, lygių galimybių kontrolierius gali nutraukti tyrimą, kai trūksta objektyvių duomenų apie padarytą pažeidimą. Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta pirmiau, konstatuotina, kad Pareiškėjos skundo tyrimo metu surinktoje medžiagoje trūksta objektyvių duomenų apie diskriminacijos amžiaus pagrindu fakto buvimą / nebuvimą, o savaime faktas, kad Pareiškėja yra (buvo skundo padavimo metu) vyriausia Skyriuje, neleidžia konstatuoti, kad Departamento veiksmai laikytini diskriminacija amžiaus pagrindu.

Atkreiptinas dėmesys, kad, jeigu Pareiškėja mano, kad buvo atleista neteisėtai, ji turi teisę kreiptis į teismą.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 2 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Pareiškėjos skundo tyrimą nutraukti, kadangi trūksta objektyvių duomenų apie padarytą pažeidimą.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Departamentą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01119 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė